

Ρωμαϊκή Ιστοριογραφία

Μάθημα 4^ο 8/4/25

Ιούλιος Καίσαρας, *De bello Gallico* 6.14 4-6

☞ Κείμενο

Id mihi duabus de causis instituisse videntur, quod neque in vulgus disciplinam efferri velint neque eos, qui discunt, litteris confisos minus memoriae studere, quod fere plerisque accidit ut praesidio litterarum diligentiam in perdiscendo ac memoriam remittant. in primis hoc volunt persuadere non interire animas, sed ab aliis post mortem transire ad alios, atque hoc maxime ad virtutem excitari putant metu mortis neglecto. multa praeterea de sideribus atque eorum motu, de mundi ac terrarum magnitudine, de rerum natura, de deorum immortalium vi ac potestate disputant et iuventuti tradunt.

☞ Μετάφραση

Μου φαίνεται ότι αυτό το καθιέρωσαν για δύο λόγους, γιατί ούτε θέλουν η διδασκαλία τους να διαδίδεται στο λαό και ούτε εκείνοι που μαθαίνουν στηριζόμενοι στα γραπτά κείμενα, να ασκούν λιγότερο τη μνήμη τους· γιατί αυτό συμβαίνει στους περισσότερους γενικά, ώστε με τη βοήθεια των γραπτών κειμένων να εγκαταλείπουν τη φροντίδα για μάθηση και τη μνήμη. Καταρχήν, θέλουν να πείσουν για το εξής, ότι δηλαδή δεν χάνονται οι ψυχές, αλλά ότι μετά θάνατον πηγαίνουν από άλλους σε άλλους και πιστεύουν ότι ένεκα τούτου κυρίως παρακινούνται στην ανδρεία, επειδή περιφρονούν το φόβο του θανάτου. Πολλά ακόμα συζητούν και διδάσκουν τη νεολαία για τα άστρα και την κίνησή τους, για το μέγεθος του κόσμου και της οικουμένης, για τη φύση των πραγμάτων, για την ισχύ και τη δύναμη των αθάνατων θεών.

Λεξιλόγιο

Ρήματα

instituo-ui-utum-ere (3)=καθιερώνω, αποφασίζω
videor - visus sum - videri (παθ. του video 2)
=φαίνομαι
effero-extuli-elatum-efferre(3)= διαδίδω
disco-didici-discere (3)= μαθαίνω
confido-confisus sum-fisum-ere (3+δοτ. ή αφαιρ.)=
έχω εμπιστοσύνη
studeo-ui-ere (2)=ενδιαφέρομαι, προσέχω
accido-di-ere (3)=συμβαίνει
perdisco-didici-ere (3)= μαθαίνω
remitto-misi-misum-mittere (3)=χαλαρώνω
persuadeo-suasi-suasum-ere (2+δοτ.)= πείθω
intereo-ii-itum-ire (4)=πεθαίνω, χάνομαι
transeo-ivi/ii- itum-ire (4)=περνώ, μεταβαίνω
excito (1)= παρακινώ
puto (1)= νομίζω
negligo (και neglego)-exi-ectum-ere (3)= αδιαφορώ
disputo (1)= συζητώ
trado-didi-ditum-ere (3)= παραδίδω, μεταδίδω

Ουσιαστικά

vulgus-i (ουδ. β' κλ.)=όχλος, πλήθος
memoria-ae (θηλ. α' κλ.)= μνήμη
praesidium-i (ουδ. β' κλ.)= φρουρά, βοήθεια
diligentia-ae (θηλ. α' κλ.)= φροντίδα, επιμέλεια
anima-ae (θηλ. α' κλ.)= ψυχή

mors-mortis (θηλ. γ' κλ.)= θάνατος
virtus-utis (θηλ. γ' κλ.)= ανδρεία, αρετή
metus-us (αρσ. δ' κλ.)= φόβος
sidus-eris (ουδ. γ' κλ.)= άστρο
motus-us (αρσ. δ' κλ.)= κίνηση
mundus-i (αρσ. β' κλ.)= κόσμος
terra-ae (θηλ. α' κλ.)= γη, χώρα
magnitudo-inis (θηλ. γ' κλ.)= μέγεθος
vis (θηλ. γ' κλ.)= δύναμη
potestas-atis (θηλ. γ' κλ.)= εξουσία
iuventus-utis (θηλ. γ' κλ.)= νεότητα
natura-ae (θηλ. α' κλ.)= φύση
deus-i (αρσ. β' κλ.)= θεός

Επίθετα

immortalis-is-e (επίθ. γ' κλ.)= αθάνατος

Αντωνυμίες

alius-a-ud (αόρ. αντων.)= άλλος

Σύνδεσμοι

ac (συμπλ. σύνδ.)= και

ω Συντακτικό

A) Εμπρόθετοι προσδιορισμοί

Εμπρόθετος	Σημασία	Παράδειγμα
Ab+ αφαιρετική	απομάκρυνση	ab aliis
Ad+ αιτιατική	κίνηση σε πρόσωπο	ad alios
	σκοπός	ad virtutem
In+ αιτιατική	κίνηση σε πρόσωπο	in vulgus
In + αφαιρετική	αναφορά	in perdiscendo
	χρόνος	in primis
Post+ αιτιατική	χρόνος	post mortem

B) Δευτερεύουσες προτάσεις

Αιτιολογικές προτάσεις

- **Εισαγωγή:** quod, quia, quoniam, cum
- **Εκφορά:** οριστική → αντικειμενική αιτιολογία
υποτακτική → υποκειμενική αιτιολογία
- **Λειτουργία:** επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας

Συμπερασματικές προτάσεις

Εισαγωγή: ut, qui

Εκφορά: Υποτακτική γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται υποκειμενική κατάσταση

Λειτουργία: επιρρηματικός προσδιορισμός συμπεράσματος στο ρήμα της κύριας πρότασης

Τελικές προτάσεις

Εισαγωγή: ut, ne, quo

Εκφορά: Υποτακτική γιατί δηλώνει υποκειμενικό σκοπό

Λειτουργία: επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα της κύριας πρότασης

Ενδεικτικά παραδείγματα κειμένου

Quod neque in vulgus disciplinam efferri velint neque eos litteris confisos minus memoriae studere: Δευτερεύουσα ονοματική αιτιολογική πρόταση που εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod* εκφέρεται με Υποτακτική, γιατί εκφράζεται υποκειμενική αιτιολογία (σκέψη των δρυϊδων) και λειτουργεί ως επεξήγηση στο *duabus de causis* (*de causis*: εμπρόθ. της αιτίας).

Qui discunt: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο *eos* που εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui* και εκφέρεται με οριστική γιατί δηλώνει το πραγματικό.

Ut...remittant: Δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση που εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, εκφέρεται με υποτακτική γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται υποκειμενική κατάσταση και λειτουργεί ως επεξήγηση στο *quod*.

Καλή μελέτη !